

Kantoni Basel-Stadt

Rreth Basel-Stadt

Sistemi politik

Feja

Koha e lirë

Kultura

Rreth Basel-Stadt

Kantoni Basel-Stadt është një nga 26 kantonet (shtetet federale) të Zvicrës. Basel-Stadt ndodhet pranë pikës, ku bashkohen tri shtete, pra në kufi me Gjermaninë dhe Francën. Rajoni ka një ekonomi të fortë dhe një kulturë të larmishme, cilësia e jetesës është e lartë.

Numrat dhe faktet

Basel-Stadt përbëhet nga tre komuna: nga komuna e qytetit Basel dhe të dyja komunat politike (Gemeinden) Riehen dhe Bettingen. Në kanton jetojnë rreth 200,000 njerëz nga 160 kombe. Basel-Stadt ka një sipërfaqe prej vetëm 37 km². Ai është kantoni më i vogël në Zvicër dhe me popullatën më të dendur. Gjuha zyrtare është gjermanishtja.

Historia

Kantoni Basel-Stadt u themelua në 1833. Sado, ai ka një histori të gjatë dhe tërheqëse. Tashme në Epokën e mesme të Gurit para rreth 130,000 vitesh kishte një ngulim këtu. Nga që Basel kishte një vendndodhje strategjike, në vitin 30 para Krishtit romakët stacionuan ushtrinë e tyre në kodrën e katedrales. Në po atë vend ndodhet sot katedralja e Baselit. Më përpara katedralja ishte një kishë peshkopësh dhe u shugurua në vitin 1019. Për këtë arsye në stemën e Baselit shihet shkopi i Baselit: Ai paraqet kërrabën e peshkopit.

1460 u themelua universiteti Basel. Baseli u bë një qendër i shtypit dhe i humanizmit. Në mes të shekullit 16, shumë migrante dhe migrantë arratisen nga Italia veriore dhe Franca për këtu. Ata sollën me vete endjen e mëndafshit dhe ngjyrosjen e mëndafshit për në Basel. Prej këtyre u krijuan koncertet e sotme të farmakologjisë dhe të kimisë. 1833 Basel-Stadt dhe Basel-Landschaft u ndanë pas konflikteve luftarake. Sot kantoni Basel-Stadt është një qendër për kulturën, tregtinë dhe ekonominë me theksin në Life Sciences.

Rite dhe tradita

Në kantonin Basel-Stadt kemi shumë rite dhe tradita, që janë shumë të rëndësishme për ne. Gëzohemi, nëse ju dëshironi të zbuloni traditat tona. Në vend të parë qëndron karnavali (Fasnacht). Ai zhvillohet në çdo vit në shkurt ose mars për tre ditë. Prandaj në i quajmë "drey scheenschte Dääg" - tri ditët më të bukura. Panairi i Bazelit i vjeshtës (Herbstmesse) ka më shumë se 500 vjet, si edhe pazari i krishtlindjeve në Basel (Weihnachtsmarkt) ka një traditë të gjatë. Shumë njerëz janë anëtarë të një shoqate, të një korporate zejtarësh ose të një shoqërie. Ndeshjet e klubit të futbollit FC Basel kanë shumë spektatorë, dhe verës shumë njerëz notojnë në lumin e Rinit.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselstadt.ch/sq/kantoni-basel-stadt/rreth-basel-stadt

Sistemi politik

Fuqia politike në Zvicër ndahet në tri rrafshe. Konfederata, kantonet (shtetet anëtare) dhe komunat. Zviceranet dhe zviceranët mundet të votojnë për tema politike.

Shteti konfederativ i Zvicrës

Shteti konfederativ i Zvicrës ekziston prej vitit 1848. Kryqyteti është Berni. Në Zvicër nuk ekziston etni, gjuhë ose besim homogjen. Kultura të ndryshme vullnetarisht janë bërë bashkë. Prandaj flitet për një "nacionalitet dëshire" (Willensnation).

Federalizmi

Të 26 kantonet dhe mbi 2000 komunat kanë një pavarësi të madhe politike, flitet për "federalizëm". Çdo kanton dhe çdo komunë ka një strukturë të vet shtetërore. Kantoni Basel-Stadt ka një kushtetutë dhe një qeveri të veten, një parlament dhe gjykata. Komunat dhe kantonet janë përgjegjëse për shumë detyra shtetërore. Prandaj për shembull sistemi shkollor është rregulluar ndryshe nga kantoni në kanton. Ligjet federale vlejné për gjithë Zvicrën. Kantonet i kanë gjithashtu ligjet e veta, që vlejné vetëm për zonën kantonale. Edhe komunat mund t`i vënë rregullat e veta. Me qëllim që ata të përballojnë detyrat, konfederata, kantonet dhe komunat ngrëjë tatime.

Ndarja e pushteteve

Pushteti politik nuk duhet të përqendrohet në pak persona ose organe. Prandaj pushteti i shtetit është shpërndarë në Zvicër dhe në kantonet në tri pushtete të pavarura: Legjislativ (pushteti legjislativ), Ekzekutiv (pushteti ekzekutiv) dhe Juridik (pushteti juridik). Në kantonin Basel-Stadt zyrat vijuese i marrin këto detyra:

- Legjislativ: Këshilli i madh (Grosser Rat) (100 anëtarë, të zgjedhur nga populli çdo katër vjet)
- Ekzekutiv: Këshilli qeverisës (Regierungsrat) (7 anëtarë, të zgjedhur nga populli çdo katër vjet)
- Juridik: Gjykata të ndryshme (Gerichte) në rrafshin kantonal

Në Basel-Stadt ka një veçori: Parlamenti, qeveria dhe gjykatat e kantonit Basel-Stadt njëkohësisht janë kompetent për komunën e qytetit Basel. Të dyja komunat Riehen dhe Bettingen kanë gjithashtu një legjislativ (këshilli i banorëve, Einwohnerrat) dhe një ekzekutiv (këshilli komunal, Gemeinderat).

Në rrafshin e konfederatës, legjislativi i ka dy dhoma: këshilli nacional dhe këshilli shtetëror (Nationalrat und Ständerat). Qeveria nacionale (7 anëtarë) quhet këshilli konfederativ (Bundesrat). Edhe në rrafshin nacional ekzistojnë gjykata të ndryshme. Vendimet e gjykatave kantonale për shembull mund të dërgohen në gjykatën e konfederatës si instancë më të lartë.

Të drejtat demokratike

Zviceranet dhe zviceranët mund të hedhin votën e tyre dhe të zgjedhin. Ata zgjedhin komisione politike në rrafshin e konfederatës si dhe në komunën dhe në kantonin e tyre. Ata vetë edhe mund të kandidojnë. Ka gjithashtu referendume për çështje politike. Këtu qytetaret dhe qytetarët mund të vendosin në komunë, në kanton dhe në rrafshin e konfederatës (demokracia direkte). Qytetaret dhe qytetarët mund të kërkojnë edhe një referendum për sugjerimet e veta. Për këtë qëllim ata duhet të nisin një iniciativë popullore. Të huajat dhe të huajt, që jetojnë në kantonin Basel-Stadt, nuk lejohen të hedhin votën e tyre dhe të zgjedhin. Sado ata mund t'u drejtohen zyrtarëve me një peticion, nëse kanë një kërkesë politike. Gjithashtu ata mund të angazhohen nëpër komisione, lidhje interesash ose shoqata.

Të drejtat themelore

Në kushtetutën konfederative (Bundesverfassung) janë të shkruara të drejtat themelore më të larta në Zvicër. Një pjesë e rëndësishme e kushtetutës konfederative janë të drejtat themelore, të cilat bazohen në konventën evropiane për të drejtat e njeriut (KEDN). Ato mbrojnë ekzistencën e njeriut, për shembull e drejta për jetë ose e drejta për ndihmë në situata emergjente. Dhe mbrojnë individin nga dhuna shtetërore apo nga grupet kundrejt shumicës. Ato duhet të garantojnë, që askush të mos diskriminojë persona të tjerë për shkak të vendit të ardhjes, racës, besimit, gjinisë apo orientimit seksual. Njerëz, që vuajnë prej diskriminimit racor, mund të marrin në kantonin Basel-Stadt mbështetje dhe këshillim falas. Në Zvicër mbretërojnë liria e besimit, liria e mendimit dhe liria e shtypit.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselstadt.ch/sq/kantoni-basel-stadt/sistemi-politik

Feja

Zvicra është tradicionalisht një vend i krishterë. Sado sot këtu jetojnë edhe shumë njerëz, që kanë një fe tjetër. Në Zvicër mbretëron liria fetare, dhe shkollat shtetërore janë neutrale në lidhje me fenë.

Feja dhe shteti

Zvicra tradicionalisht është e karakterizuar nga feja e krishterë. Kantonet përcaktojnë marrëdhëniet midis fesë dhe shtetit. Si shumica e kantoneve gjermano-zvicerane, kantoni Basel-Stadt pranon disa shoqëri fetare si institucione publiko-juridike. Kjo do të thotë, që shteti atyre iu bart disa të drejta. Për shembull ata mund të marrin tatime prej pjesëtareve të tyre. Këto shoqëri fetare janë të pranuar në kantonin Basel-Stadt si institucione publiko-juridike: kisha ungjillore e reformuar, kisha romako-katolike, kisha kristjano-katolike si dhe bashkësia Izraelite. Disa komunitete të tjera janë të pranuar nga kantoni. Ata organizohen sipas të drejtës private.

Shoqëritë fetare në kantonin Basel-Stadt

Rreth një e treta e popullsisë së Bazelit janë anëtarë në një prej katër komuniteteve me pranimin publiko-juridik. Veç kësaj ka shumë komunitete të tjera fetare, për shembull lëvizje myslimane, hinduistike, budistike ose lëvizje më të reja. Rreth gjysma e banoreve dhe banorëve nuk bëjnë pjesë në një komunitet fetar.

Liria fetare

Kushtetuta e Zvicrës garanton lirinë fetare. Do të thotë: Çdo njeri lejohet të vendosë vetë, se çfarë bindje fetare ai ka. Çdo njeri lejohet të shprehë dhe të përhapë bindjen e vet. Askush nuk lejohet të detyrojë një tjetër të hyjë në një shoqëri fetare apo të marrë pjesë në veprime fetare. Personat lejohen të mblidhen për të ushtruar rituale dhe festa fetare. Nuk lejohet diskriminimi i njerëzve për shkak të fesë apo besimit të tyre.

Feja dhe shkolla

Shkolla e detyruar është neutrale çfarë i përket fesë. Sado, tema fetare kanë vendin e vet në mësim. Në ciklin e ulët ekziston lënda "Natyra, njeriu, shoqëria". Këtu bëhet fjalë për mënyra të ndryshme jetese dhe kultura të ndryshme. Veç kësaj lënde ekziston mësimi konfesional fetar, ku fëmijët mund të marrin pjesë vullnetarisht. Në ciklin e lartë ekziston lënda "Etika, fetë, komuniteti". Është një lëndë e obliguar. Këtu nxënëset dhe nxënësit mësojnë aftësi të rëndësishme, që u duhen për një jetë me kultura, feja dhe botëkuptime të ndryshme si dhe me përfytyrime të ndryshme vlerash. Për fëmijët me drejtime të tjera besimesh komunitetet fetare ofrojnë pjesërisht mundësi për mësim jashtë shkollës.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselstadt.ch/sq/kantoni-basel-stadt/feja

Koha e lirë

Në kantonin Basel-Stadt ka mundësi të shumta atraktive për ta kaluar kohën e lirë. Një domethënie të madhe kanë shoqatat. Këto ju keni mundësi të njiheni me njerëz të tjerë dhe të bëni diçka bashkë.

Shoqatat

Shumë banore dhe banorë të Bazelit janë anëtarë në një shoqatë (Verein). Ka shoqata për interesat më të ndryshme, për shembull shoqata sporti ose kulture. Nëse anëtarësoheni në një shoqatë, keni mundësi të njiheni me njerëz të tjerë. Shumica e shoqatave janë të hapura për të gjithë personat.

Ofertat për të rinjtë

Të rinjtë mund të shfrytëzojnë në kohën e tyre të lirë shumë oferta, ku arta mund të njihen me bashkëmoshatarët. Ata mund të marrin pjesë në një projekt dhe mund të hedhin idetë e veta. Ka specialistë, që kujdesen për të rinjtë dhe që i shoqërojnë (Jugendarbeit). Zakonisht ofertat janë falas.

Ekskursionet dhe kultura

Në kantonin Basel-Stadt ju mund të bëni shumë ekskursionet dhe mund të vizitoni ngjarje kulturore. Shumë njerëz notojnë verës në lumin e Rinit ose bëjnë pikniqe në një park. Familjet me dëshirë shkojnë në kopshtin zoologjik të Bazelit. Në zonën përreth ka shtigje të bukura për ecje dhe itinerare për biçikleta. Me tren mund të arrini shpejt në qytete si Freiburg im Breisgau ose Strassburg. Tek zyra Basel Tourismus ju merrni informacione, se ç' ekskursionet mund të bëni dhe ç' ngjarje mund të vizitoni.

Pika takimi nëpër lagje

Pika takimi nëpër lagje (Quartiertreffpunkte) janë të hapur për të gjithë njerëzit. Ata kanë oferta për familjet, të moshuarit dhe për personat, që akoma flasin vetëm pak gjermanisht. Disa pika takimi janë qendra familjesh. Këtu ka takime të hapura për nëna dhe baballarë me fëmijët e tyre. Pikat e takimit nëpër lagje ju këshillojnë dhe përkrahin në jetën e përditshme. Në pikën e takimit nëpër lagje, ju mund të merrni ambiente me qira për festa familjare dhe ngjarje të tjera.

Puna vullnetare

Me punën vullnetare (Freiwilligenarbeit) ju ndihmoni të bashkëqytetarët tuaj dhe mjedisit. "Vullnetar" do të thotë, që ju nuk merrni rrogë për këtë punë. Në Zvicër, vullnetarët marrin përsipër shumë detyra, posaçrisht nëpër shoqata. Ju interesoheni për punën vullnetare? Ju mund të kontribuoni në një shoqatë për shumë tema, për shëmbull për kulturën, sportin, çështje sociale, arsimin, mbrojtjen e kafshëve, të mjedisit ose për shëndetin.

Këtu merrni informacione për punën vullnetare dhe për mundësi angazhimi:

- Zyra e specializuar për punën vullnetare GGG Benevol
- Kryqi i Kuq zviceran në Basel-Stadt (SRK)
- Caritas i të dyja Bazelve

Informacione për projekte në fushën e azilit dhe për refugjatët:

- Zyra koordinimi për punën vullnetare në fushën e azilit (KOFF)
- Ndihma zvicerane për refugjatët

Zbritje për ngjarje sporti, kulture dhe arsimit

Letërnjoftimi "Kulturlegi" është për njerëzit me pak para. Kur ju keni një KulturLegi, ju paguani më pak për ngjarje në fushën e sportit, të kulturës dhe të arsimit. Ju mund të bëni kërkesën për KulturLegi në Caritas. Caritasi jep informacione rreth kësaj dhe shqyrton, nëse ju mund të merrni KulturLegi. Gjithashtu ekziston pasaporta familjare (Familienpass) dhe pasaporta familjare plus (FamilienpassPlus). Pasaportat janë për familjet, që jetojnë në Zvicrën veriperëndimore. Për fëmijët, adoleshentët dhe të rinjtë ka veç këtyre shumë zbritje dhe oferta falas, si për shëmbull "colourkey" ose pasaportën e pushimeve (Ferienpass). Me KulturLegi, pasaportë familjare ose colorkey ka zbritje për shumë oferta. Informacione të tjera rreth kësaj teme gjeni në internet.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselstadt.ch/sq/kantoni-basel-stadt/koha-e-lire

Kultura

Në Basel-Stadt ka shumë ngjarje kulturore. Nëse nuk keni shumë para, ka mundësi të ndryshme për të shfrytëzuar oferta falas ose me zbritje.

Muze / ekspozita

Gati dyzet muze ofrojnë ekspozita dhe ngjarje. Gjithashtu mund të vizitoni shumë galeri të vogla dhe ambiente alternative të artit. Edhe në vende publike mund të zbulohen shumë vepra arti.

Muzikë / vallëzim / teatër / literaturë

Në kantonin Basel-Stadt ka shumë ngjarje kulturore. Në teatrin e Bazelit mund të shijoni operë, dramë dhe balet, në Kaserne muzikë vallëzim ose teatër bashkëkohor. Ka edhe vende më të vogla si Vorstadttheater ose Sommercasino. Verës mund të vizitoni shumë shfaqje dhe festivale jashtë. Disa nga ngjarjet janë falas.

Arkitekturë

Në Bazel dhe përreth mund të zbuloni shumë arkitekturë moderne. Në për shembull Riehen ekziston Fondation Beyeler i arkitektit Renzo Piano. Në qendrën e Bazelit ekziston ndërtesa e re e muzeut Kunstmuseum Basel nga Christ & Gantenbein ose zgjerimi i Stadtcasino Basel nga Herzog & de Meuron.

Nxitja e kulturës

Nëse me profesion jeni artiste ose artist, mund të kërkoni para për projektin tuaj. Në uebfaqen e referatit të kulturës gjeni informacione, sesi për shembull mund të parashtroni një kërkesë për grante.

Oferta falas dhe me zbritje

Shumë muze dhe vende ngjarjesh kanë oferta të posaçme. Atëherë ju paguani për shembull më pak në kohë të caktuara ose hyni falas. Për persona të caktuara hyrja shpesh është me zbritje ose falas. Ka gjithashtu në vende publike ekspozita ose festivale falas. Shumë shoqata (Vereine) dhe organizata në fushën e migracionit kanë oferta kulturore. Me "KulturLegi", pasaportën familjare (Familienpass) ose colorkey shumë oferta janë me zbritje. Ju nuk keni dëshirë të shkoni vetëm në muze ose në një ngjarje? Ka oferta të ndryshme për grupe ose në tandem. "Tandem" do të thotë: Ju shkoni në ngjarje bashkë me një person tjetër.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselstadt.ch/sq/kantoni-basel-stadt/kultura